

Warszawa, 13-07-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.501.306.2021.KSZ

Pan

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

**Kancelaria Prezesa Rady
Ministrów**

ePUAP

Szanowny Panie Premierze,

w dniu 13 stycznia 2022 roku przekazałem Panu obszerne wystąpienie generalne zainicjowane wpływającymi do Rzecznika Praw Obywatelskich licznymi pytaniami obywateli dotyczącymi dopuszczalności wykorzystywania w toku kontroli operacyjnej oprogramowania szpiegowskiego Pegasus. W wystąpieniu tym po raz kolejny przypominałem dotychczasową aktywność Rzeczników Praw Obywatelskich w przedmiocie konieczności podjęcia prac legislacyjnych w związku z niezgodnością przepisów inwigilacyjnych ze standardami – odpowiednio – konstytucyjnym, określonym przez polski Trybunał Konstytucyjny (dalej: TK), oraz międzynarodowym i unijnym, określonymi w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: ETPC) i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE).

Do dnia dzisiejszego nie otrzymałem odpowiedzi na powołane na wstępie pismo. Do mojej wiadomości przekazane zostało jedynie pismo z dnia 18 stycznia 2022 roku, znak BPRM.5090.2.1.2022(2)TI, przekazujące moje wystąpienie do Pana Mariusza Kamińskiego – Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra – Koordynatora

---

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Tel. centr. (+48 22) 55 17 700
Infolinia obywatelska 800 676 676
biurorzecznika@brpo.gov.pl
bip.brpo.gov.pl

Służb Specjalnych, a także do wiadomości Pana Mariusza Błaszczaka – Ministra Obrony Narodowej, Pana Tadeusza Kościńskiego – ówczesnego Ministra Finansów oraz Pana Zbigniewa Ziobro – Ministra Sprawiedliwości, Prokuratora Generalnego.

W powołanym na wstępie wystąpieniu Rzecznika szeroko przedstawione zostało dotychczasowe orzecznictwo TK, ETPC oraz TSUE w zakresie retencji danych telekomunikacyjnych. **Należy zaznaczyć, że w ostatnim czasie zapadł kolejny wyrok TSUE¹ w tym zakresie.** TSUE orzekł, że art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej), zmienionej dyrektywą 2009/136/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2009 r., w związku z art. 7, 8 i 11 oraz art. 52 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (dalej: KPP) należy interpretować w ten sposób, że **stoi on na przeszkodzie środkom ustawodawczym przewidującym, do celów zwalczania poważnej przestępczości i zapobiegania poważnym zagrożeniom dla bezpieczeństwa publicznego, prewencyjne uogólnione i niezróżnicowane zatrzymywanie danych o ruchu i danych o lokalizacji.** Natomiast wspomniany art. 15 ust. 1 w związku z art. 7, 8 i 11 oraz art. 52 ust. 1 KPP nie stoi na przeszkodzie środkom ustawodawczym przewidującym, do celów zwalczania poważnej przestępczości i zapobiegania poważnym zagrożeniom dla bezpieczeństwa publicznego:

- 1) ukierunkowane zatrzymywanie danych o ruchu i danych o lokalizacji, którego granice zostają wyznaczone na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych przesłanek w zależności od kategorii osób, których dane dotyczą, lub za pomocą kryterium geograficznego, przez okres ograniczony do tego, co ściśle niezbędne, ale odnawialny;
- 2) uogólnione i niezróżnicowane zatrzymywanie adresów IP przydzielonych źródłu połączenia, przez okres ograniczony do tego, co ściśle niezbędne;
- 3) uogólnione i niezróżnicowane zatrzymywanie danych dotyczących tożsamości cywilnej użytkowników środków łączności elektronicznej; oraz
- 4) posłużenie się skierowanym do dostawców usług łączności elektronicznej, w drodze decyzji właściwego organu poddanej skutecznej kontroli sądowej, nakazem szybkiego zatrzymania przez określony czas danych o ruchu i danych o lokalizacji, którymi dysponują ci dostawcy usług,

- o ile środki te, za pomocą jasnych i precyzyjnych przepisów, zapewniają, że odnośne zatrzymywanie danych jest uzależnione od spełnienia związanych z nim materialnych i proceduralnych przesłanek oraz że osoby, których dane dotyczą, dysponują skutecznymi gwarancjami chroniącymi przed ryzykiem nadużyć.

---

¹ Wyrok TSUE z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie C-140/20.

TSUE orzekł także, że przywołany już art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58/WE w związku z art. 7, 8, 11 oraz art. 52 ust. 1 KPP należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, na podstawie którego scentralizowane rozpatrywanie pochodzących od policji wniosków o udzielenie dostępu do danych zatrzymanych przez dostawców usług łączności elektronicznej, w ramach wykrywania i ścigania poważnych przestępstw, należy do funkcjonariusza policji, wspieranego przez jednostkę ustanowioną w obrębie policji, której przysługuje pewien stopień autonomii w wykonywaniu powierzonego jej zadania i której decyzje mogą być następnie przedmiotem kontroli sądowej.

Ponadto, w ocenie TSUE, prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie temu, by sąd krajowy ograniczył w czasie skutki stwierdzenia nieważności, którego ma on dokonać na podstawie prawa krajowego w odniesieniu do uregulowania krajowego nakładającego na dostawców usług łączności elektronicznej obowiązek uogólnionego i niezróżnicowanego zatrzymywania danych o ruchu i danych o lokalizacji, a to ze względu na niezgodność tego uregulowania z art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 w związku z KPP. Kwestia dopuszczalności dowodów uzyskanych za pomocą takiego uogólnionego i niezróżnicowanego zatrzymywania należy, zgodnie z zasadą autonomii proceduralnej państw członkowskich, do prawa krajowego, z zastrzeżeniem poszanowania w szczególności zasad równoważności i skuteczności.

Mając powyższe na uwadze pragnę zaznaczyć, że obecnie finalizowane są prace nad projektem ustawy – Prawo komunikacji elektronicznej² (PKE), która ma zastąpić obowiązującą ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2021 r. poz. 576 ze zm.).

W związku ze zgłoszoną uprzednio potrzebą wprowadzenia takich zmian w zakresie legislacji, które respektować będą omówione w moim wcześniejszym wystąpieniu generalnym orzecznictwo TK, ETPC oraz TSUE, wątpliwości budzi projektowane brzmienie art. 47 , a także art. 49 PKE, który nie tylko nie zmniejsza, ale wręcz rozszerza zakres zatrzymywanych danych telekomunikacyjnych.

Wobec powyższego uprzejmie proszę o pilne i kompleksowe odniesienie się do mojego wystąpienia z dnia 13 stycznia 2022 roku, a także wszystkich wątków w nim poruszonych oraz do niniejszego pisma.

Przypominam także uprzejmie, że zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.) organ, do którego występuje Rzecznik Praw Obywatelskich obowiązany jest bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 30 dni, poinformować Rzecznika Praw Obywatelskich o podjętych działaniach lub zajętych stanowisku.

---

² <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12336501/katalog/12703245#12703245> (dostęp 21.06.2022).

Łączę wyrazy szacunku,

Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

- 1) Pan Mariusz Kamiński – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, e-PUAP MSWiA;
- 2) Pan Mariusz Błaszczak – Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Obrony Narodowej, e-PUAP MON;
- 3) Pani Magdalena Rzeczkowska – Minister Finansów, e-PUAP MF;
- 4) Pan Zbigniew Ziobro – Minister Sprawiedliwości, e-PUAP MS;
- 5) Pan Marian Banaś – Prezes Najwyższej Izby Kontroli, e-PUAP NIK.